

Szakmai beszámoló az NKA 204122/00533. számú pályázathoz

**A Királyi József nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (JNMGE)
vezetőtestületi jegyzőkönyveinek és évkönyveinek
tömeges digitalizálása és internetes közzététele**

Összefoglalás

A pályázat keretein belül a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, a Budapesti Corvinus Egyetem, a Nyugat-magyarországi Egyetem, az Állatorvos-tudományi Egyetem és a Szent István Egyetem (illetve közben önállósult Állatorvos-tudományi Egyetem) levéltáraiban található forráscsoport teljes körű, közösen megvalósított feltárására törekedtünk. A vezetőtestületi ülések napirendi pontjaikból készült, nyomtatásban korábban megjelent vagy helyben használható segédletek eddig is jelentősen megkönnyítették az anyag kutatását ezekben az intézményekben, azonban online elérhetőségük reményeink szerint megtöbbszörözi e jelentős forrásanyag publicitását, és így hasznosulását.

A pályázati program eredményeként az 1934-1948 között működött JNMGE jogutód felsőoktatási intézményeiben található, az integráció idején keletkezett vezetőtestületi ülések (egyetemi tanács, rektori tanács, kari tanács, osztálytanács) jegyzőkönyvei az adatbázisban szabványos, teljes szövegűen indexelt PDF formátumban jeleníthetők meg, a rendelkezésre álló ülés- és/vagy napirendi jegyzékek alapján készült tartalomjegyzékkel ellátva.

A pályázatból megvalósított adatbázis nyilvános elérhetőségei:

https://library.hungaricana.hu/hu/collection/egyetemi_jegyzokonyvek/

A pályázat megvalósítása:

A feldolgozott jegyzőkönyvek

A jegyzőkönyvek jelenleg 4 egyetemi levéltár őrizetében találhatók, mindegyik esetében az 1934/35 – 1945/46 (1948/49.) tanévek közötti vezetőtestületi dokumentumokat dolgoztuk fel.

A jegyzőkönyvek összes terjedelme mintegy 20 doboz (13 ezer oldal)

BME Levéltár: JNMGE egyetemi tanácsi és rektori tanácsi jegyzőkönyvek, valamint mérnöki és építészmérnöki kar (mérnöki és építészmérnöki osztály), gépész- és vegyészmérnöki kar (gépészmérnöki és vegyészmérnöki osztály) jegyzőkönyvei; 6407 oldal

Nyugat-magyarországi Egyetem Központi Levéltára (Sopron): bányá-, kohó- és erdőmérnöki kar (erdőmérnöki osztály) jegyzőkönyvei; 2680 oldal

Szent István Egyetem Állatorvos-tudományi Kar Könyvtár és Levéltár: mezőgazdasági és állatorvosi kar (mezőgazdasági, ill. állatorvosi osztály) jegyzőkönyvei; 1369 oldal

Budapesti Corvinus Egyetem Levéltára: közgazdaságtudományi kar (közgazdasági és kereskedelmi, valamint közigazgatási osztály) jegyzőkönyvei; 3216 oldal

A feldolgozott évkönyvek

A JNMGE történetének kutatását nemcsak a vezetőtestületi jegyzőkönyvek, hanem a fennállása 15 tanévében kiadott évkönyvek, tanrendek, órarendek is elősegítik. A kötetek több „utódintézményben” is megtalálhatók, de mind a teljességük, mind a fizikai állapotuk változó képet mutatott. A pályázatban ezért ezeknek a kiadványoknak a digitalizálását és feldolgozását is terveztük. A jegyzőkönyvek és évkönyvek együttes elérhetősége, használata pedig tovább növeli a feldolgozott anyag forrásértékét.

Évkönyvek:	1938/39
1934/35	1939/40
1935/36	Tájékoztatók:
1936/37	1940/41/ I.
1937/38	1941/42
1938/39	1942/43
1939/40	1943/44
1940/41	1944/45
1941/42	Órarendek:
1942/43	1934/35-1938/39
1945/46	1939/40-1940/41
Programok:	1941/42-1944/45
1935/36	1946/47-1949/50
1936/37	
1937/38	Összesen: 19 kötet

A feldolgozás módja

A feldolgozás módja az összes levéltár anyaga esetében hasonló volt. Első lépésben megtörtént a döntő részben kötött állapotban őrzött jegyzőkönyvek (illetve évkönyvek) lapra szedése (a kötetzeti munka részben saját erőforrásból valósult meg a BME OMIKK könyvkötészetén, illetve a digitalizálást végző cég műhelyében). Ezt követően a jegyzőkönyvek és a hozzá tartozó mellékletek (meghívók, előterjesztések stb.) rendezése (ellenőrző rendezése) valósult meg, valamint elvégeztük az oldalak paginálását (ahol még szükséges volt). Mindegyik közreműködő intézményben részletes, az oldalszámokat is feltüntető ülésjegyzékek készültek. A jegyzőkönyveket ezután az Arcanum Adatbázis Kft. a telephelyén digitalizálta (300 dpi, true colour módban).

A digitalizált képekből OCR technológiájú digitális szöveg készült Abby Fine Reader program segítségével. Ezt követően kétrétegű PDF fájlok készültek tartalomjegyzékkal, amelynek alapját az elektronikusan rendelkezésre álló üléslisták, illetve az évkönyvek tartalomjegyzékei adták. Az adatbázis a Hungaricana Közgyűjteményi Portálon található testületi jegyzőkönyv adatbázisokhoz igazodik.

A pályázati program eredményeként a feldolgozott jegyzőkönyvek az adatbázisban szabványos PDF formátumban jeleníthetők meg, az ülésjegyzékek és napirendi jegyzékek alapján készült tartalomjegyzékkal ellátva, illetve kereshetővé téve (a gyűjtemény egészét teljes szövegűen is indexeli a program).

Egyetlen, a publikálással összefüggő beavatkozás történt: az esetleges személyiségi jogokat érintő lapokat a megvalósítás legutolsó részében leválogattuk a megjelenítendő dokumentumok közül (ezek a levéltárak kutatótermeiben – a megfelelő engedély birtokában – természetesen hozzáférhetők).

Az adatbázis „forrásértéke”

A hazai műszaki, közgazdasági, agrár- és állatorvosi felsőoktatás többször, több szálon is összefüggött egymással. Legsorosabb kapcsolatban 1934-1948 között, a József nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem működésekor voltak, amelyről az 1934. évi X. törvénycikk rendelkezett. Az új egyetem, a hazai felsőoktatás első integrált intézménye volt, amely négy, addig önálló felsőoktatási intézmény (a Magyar királyi József Műegyetem, a budapesti királyi Magyar Tudományegyetemi Közgazdaságtudományi Kar, a Magyar királyi Állatorvosi Főiskola és a soproni Magyar királyi Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskola) egyesítésével jött létre. A törvény a szervezeti kereteket is meghatározta, eszerint az új egyetem 5 karra tagozódott, karonként 2-2 osztállyal. A karok és osztályok a JNMGE fennállása alatti időszakban tanévenként külön-külön vezetőtestületi üléseket tartottak.

A forrásanyag publikálása lehetőséget teremt annak részletes megismerésére, hogy az 1934-1945 között működött integrált felsőoktatási intézmény milyen szerepet töltött be a két világháború közötti Magyarország gazdasági-társadalmi életében, illetve szétesése hogyan illusztrálja az 1945-49 közötti koalíciós időszak oktatáspolitikáját.

Összefoglalóan megállapítható, hogy a pályázati programban megvalósult digitalizálás és adatbázis-építés

- nagymértékben elősegíti a résztvevő egyetemek döntéshozó szerveinek működését dokumentáló forrásanyag kutatását, így
- jelentősen hozzájárul a magyar felsőoktatás két világháború közötti korszakának kutatásához mind az oktatástörténet, a tudománypolitika, a kutatás-fejlesztési szféra, mind pedig az intézménytörténet szempontjából
- megtöbbszörözi e jelentős levéltári állomány publicitását és hasznosulását.

Terveink szerint a projekt tovább folytatható. Az egyetemi vezetőtestületi források egységes feldolgozása, digitalizálása és közzététele az 1945 (1949) utáni korszakból részlegesen már megvalósult különböző pályázati projektek eredményeképpen, azonban az 1934 előtti korszak ilyen szempontból még teljesen feldolgozatlan.

Az NKA Közgyűjtemények Kollégiuma támogatását megköszönve reméljük, hogy a jövőben ez a közös munka tovább folytatódhat.

Budapest, 2016. október 26.

Liszkay Béla főigazgató

